

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL·LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa, Cooperativa UMAC, Arxiu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falchs.

Cal Calsina

Pau Calsina Calvet havia baixat de Boixadors per treballar a l'hisenda Bastardes de Fals. Malgrat els deutes i les hipoteques, la propietat funcionava a ple rendiment. Una part de la terra estava donada a parcers, però la major part era explotada directament per l'amo Josep Bastardas Santassusana. La veritat sigui dita, ell no treballava gaire, sinó que li feien la feina un grapat de treballadors i llurs famílies. A l'època de la qual parlem, s'allotjaven nou famílies a redós de la casa principal. Cada estada constava d'un "quarto" i una petita cuina. L'aïllament del món exterior i el contacte constant provocaven que no sempre regnés l'harmonia entre la gent. Per aquest motiu i per guanyar independència, el Pau va demanar a l'amo que li cedís, a títol d'establiment, una porció de terra inculca per plantar-hi vinya i per poder-hi construir una casa pròpia.

El 5 d'octubre de 1889 va veure el seu somni fet realitat. El Josep Bastardas li va deixar 14 quarteres en un lloc anomenat el Clot de la Comella i li va donar permís per fer una casa amb els corresponents annexos. També li va permetre que dedicés dos quartans a hort i que construís dues basses, l'una per regar, l'altra per a proveir d'aigua corrent a la casa. Aquest favor no va ser gratuït, sinó que el Pau va haver de pagar al comptat dues centes pessetes de bona moneda de plata. Les obres deien començar immediatament, si ens refiem de la pedra de tancament

situada a la part més alta de la façana, que porta gravada la data 1889 i el nom de Pau Calsina. Quan va fer el trasllat a la nova casa el van acompanyar la muller, la Maria Riu Torrentó, de Sant Mateu, i els seus dos xiquets que havien nascut a Bastardes, el més gran dels quals tenia tres anys. Els primers temps van ser difícils per la família, ja que la terra sembrada de vinya no comença a ser productiva fins que han passat uns quants anys. El 1891 es van veure abocats a demanar un préstec de 500 pessetes a Josep Pladellors, a tornar al cap de dos anys. Després en van demanar un altre de 970 ptes. a Josep Rius Figueras. Per cancel·lar aquest darrer, el 1904 van demanar 700 ptes més a Josep Comallonga Bastardas. Per garantir els crèdits calia hipotecar la casa. No va ser fins el 1918 que es van cancel·lar tots els deutes.



Cal Gaig

Falchs

Els fills van créixer i van agafar camins diferents. El petit, el Josep, va marxar cap a Callús, on va aprendre l'ofici de fabricant de carros, una indústria que experimentava llavors una gran empena. Va acabar tenint taller propi. El gran, el Joan Calsina Riu (1885-1967), va quedar-se a casa fent de pagès. El Joan va casar-se amb una noia anomenada Margarida Gras Barcons, que era de cal Pep, del Clot de Fontanet, un raval de cases de Sant Mateu. Van tenir tres fills, el Josep, el Joan i la Montserrat. Poc després de casar-se, el Joan va fer obres de millora a la vivenda; va tapiar una de les dues finestretes de la façana i l'altra la va convertir en un balcó. La casa se la coneix indistintament amb els noms de Calsina i Gaig. Aquest darrer nom prové del motiu del Joan Calsina, que diuen, era una persona de moviments nerviosos, que recordaven una mica l'aspecte

i el tarannà d'aquest simpàtic i baladrer habitant dels nostres boscos.

Després de les defuncions del Joan i la Margarida, a la casa només hi viu el propietari actual, el Josep Calsina Gras, que malgrat l'edat avançada, encara es manté actiu i conerva una excel·lent memòria.

